

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

29. července 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Článek 19 odst. 2 třetí pododstavec SEU – Článek 254 druhý pododstavec SFEU – Jmenování soudců Tribunálu Evropské unie – Záruky nezávislosti – Způsobnost k výkonu vysokých soudních funkcí – Vnitrostátní postup navrhování kandidáta na funkci soudce Tribunálu Evropské unie – Skupina nezávislých odborníků pověřená ohodnocením kandidátů – Seznam kandidátů splňujících požadavky stanovené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU – Navržení kandidáta uvedeného na seznamu kandidátů, který není nejlépe ohodnoceným kandidátem – Stanovisko výboru stanoveného v článku 255 SFEU k vhodnosti kandidátů“

Ve věci C-119/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správní soud ve Vilniusu, Litva) ze dne 9. února 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 28. února 2023, v řízení

Virgilijus Valančius

proti

Lietuvos Respublikos Vyriausybė,

za účasti:

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija,

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija,

Sauliuse Lukase Kalėdy,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev, C. Lycourgos, E. Regan, F. Biltgen a N. Piçarra, předsedové senátů, P. G. Xuereb, L. S. Rossi (zpravodajka), A. Kumin, N. Wahl, I. Ziemele a J. Passer, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

* Jednací jazyk: litevština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. ledna 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za V. Valančiuse: D. Poška, advokatas,
- za litevskou vládu: K. Dieninis, R. Dzikovič, V. Kazlauskaitė-Švenčionienė a E. Kurelaitytė, jako zmocněnci,
- za českou vládu: L. Dvořáková, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,
- za Irsko: M. Browne, Chief State Solicitor, a M. Lane, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: D. Fennelly, BL,
- za maďarskou vládu: M. Z. Fehér a G. Koós, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman a C. S. Schillemans, jako zmocněnkyně,
- za polskou vládu: B. Majczyna a S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za švédskou vládu: C. Meyer-Seitz a A. M. Runeskjöld, jako zmocněnkyně,
- za Evropskou komisi: F. Erlbacher, A. Steiblytė a P. J. O. Van Nuffel, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. dubna 2024,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi V. Valančiusem a Lietuvos Respublikos Vyriausybė (vláda Litevské republiky), jehož předmětem je legalita rozhodnutí, jimiž se navrhuje kandidát Litevské republiky na funkci soudce Tribunálu Evropské unie.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 6 pravidel fungování výboru stanoveného v článku 255 Smlouvy o fungování Evropské unie, která jsou uvedena v příloze rozhodnutí Rady 2010/124/EU ze dne 25. února 2010 o pravidlech fungování výboru stanoveného v článku 255 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 2010, L 50, s. 18), nadepsaný „Předkládání návrhů výboru a žádost o doplňující informace“, stanoví:

„Jakmile vláda některého členského státu navrhne kandidáta, generální sekretariát Rady předá tento návrh předsedovi výboru.

Výbor může požádat vládu, která návrh podala, o předložení doplňujících informací nebo jiných skutečností, které považuje za nezbytné pro svá jednání.“

Litevské právo

Zákon o vládě

- 4 Článek 52 odst. 3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymas (zákon Litevské republiky o vládě) ze dne 19. května 1994 (Žin., 1994, č. 43–772), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon o vládě“), stanoví, že litevská vláda navrhuje kandidáty na soudce Soudního dvora a Tribunálu po obdržení souhlasu prezidenta republiky a po konzultaci s Lietuvos Respublikos Seimas (Parlament Litevské republiky, dále jen „litevský parlament“) způsobem stanoveným v Lietuvos Respublikos Seimo statutas (jednací řád Parlamentu Litevské republiky).

Popis výběrového řízení

- 5 Body 1 až 3, 13, 15, 19 a 21 až 23 Pretendentų į Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjus atrankos tvarkos aprašas (Popis výběrového řízení na kandidáty na funkci soudce Tribunálu Evropské unie), ve znění použitelném na spor ve věci v původním řízení, přijatého nařízením ministra spravedlnosti Litevské republiky č. 1R-65 ze dne 9. března 2021 (dále jen „popis výběrového řízení“), stanoví:

„1. [Popis výběrového řízení] se použije při organizaci výběru kandidáta Litevské republiky na funkci soudce Tribunálu Evropské unie (dále jen ‚výběr‘). Cílem tohoto výběru je pomoci vládě, která podle čl. 52 odst. 3 [zákonu o vládě] navrhuje kandidáty na funkci soudce Tribunálu, při předkládání návrhu týkajícího se konkrétního kandidáta.

2. Pracovní skupinu pro výběr [...] zřizuje nařízením předseda vlády Litevské republiky. Pracovní skupina se skládá ze sedmi osob. Pracovní skupinu tvoří ministr spravedlnosti Litevské republiky (vedoucí pracovní skupiny) a zástupce Parlamentu Litevské republiky, zástupce prezidenta Litevské republiky, zástupce Teisėjų taryba [(soudní rada)], zástupce Právnické fakulty Univerzity Mykolasas Römeris, zástupce Právnické fakulty Vilniuské university a zástupce Právnické fakulty Univerzity Vytautasas Velikėho. Tajemníkem pracovní skupiny je jmenován úředník ministerstva spravedlnosti.

3. Pracovní skupina – s ohledem na šest kritérií pro výběr kandidátů na funkci soudce Tribunálu Evropské unie, která jsou stanovena ve Smlouvách, na nichž je založena Evropská unie, a která jsou podrobně popsána v šesté zprávě o činnosti výboru stanoveného v článku 255 [SFEU], zveřejněné na internetových stránkách tohoto výboru [...] – prostřednictvím oznámení zveřejněného na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti informuje veřejnost o zahájení výběrového řízení a vyzývá zájemce, kteří uvedená kritéria výběru splňují, k podání přihlášky do výběrového řízení (obsahující písemnou žádost o účast, životopis a motivační dopis).

[...]

13. Při výběru se na základě dokumentů předložených kandidáty a na základě výběrového pohovoru hodnotí, zda kandidáti splňují kritéria stanovená v bodě 3 popisu výběrového řízení. Účelem výběrového pohovoru je doplnit hodnocení uchazečů na základě jimi předložených dokumentů.

[...]

15. Během výběru jsou uchazeči hodnoceni podle šesti kritérií uvedených v bodě 3: právníkové schopnosti, odborná praxe, předpoklady pro výkon soudní funkce, jazyková vybavenost, schopnost pracovat v týmu v mezinárodním prostředí, ve kterém je zastoupeno několik právních tradic, a záruky nezávislosti, nestrannosti, poctivosti a bezúhonnosti.

[...]

19. Po provedení výběru každý člen pracovní skupiny kandidáta ohodnotí a přidělí mu 1 až 10 bodů. Nejnižší hodnocení je 1 bod a nejvyšší 10 bodů. Body přidělené jednotlivými členy pracovní skupiny se sčítají. Na základě dosažených výsledků se sestaví seznam kandidátů, kteří dosáhli nejlepších výsledků. Seznam musí obsahovat všechny kandidáty, kteří podle pracovní skupiny splňují kritéria pro výběr soudce Tribunálu Evropské unie, bez ohledu na počet získaných bodů.

[...]

21. Po provedení výběru předloží vedoucí pracovní skupiny litevské vládě návrh právního předpisu, kterým se navrhuje kandidatura nejlépe ohodnoceného kandidáta na funkci soudce Tribunálu Evropské unie, k němuž připojí zápis z jednání pracovní skupiny s jeho přílohou (seznam kandidátů sestavený pracovní skupinou s uvedením počtu bodů, které kandidáti získali) a životopis nejlépe ohodnoceného kandidáta.

22. Označení nejlépe ohodnoceného kandidáta na funkci soudce Tribunálu Evropské unie pracovní skupinou je pouze doporučením vládě, která v souladu s čl. 52 odst. 3 zákona o vládě navrhuje kandidáta na funkci soudce Tribunálu Evropské unie.

23. Nejpozději pět pracovních dnů od ukončení výběrového řízení se seznam kandidátů sestavený pracovní skupinou zveřejní na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti bez uvedení počtu bodů získaných jednotlivými kandidáty.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 6 Rozhodnutím přijatým vzájemnou dohodou vlád členských států na návrh litevské vlády byl V. Valančius jmenován soudcem Tribunálu Evropské unie (dále jen „Tribunál“) s účinností od 13. dubna 2016. Jeho funkční období skončilo dne 31. srpna 2019, ale na základě čl. 5 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie pokračoval ve výkonu funkce i po tomto datu.
- 7 V březnu 2021 byla zveřejněna výzva k podávání kandidatur za účelem výběru kandidáta Litevské republiky na funkci soudce Tribunálu. Nařízením č. 1R-65 byl přijat popis výběrového řízení a byla vytvořena pracovní skupina složená převážně z nezávislých odborníků (dále jen „pracovní

skupina“), jež byla pověřena provedením tohoto výběru. Pracovní skupina poté provedla uvedený výběr, v jehož závěru sestavila seznam kandidátů seřazených sestupně podle dosaženého počtu bodů (dále jen „seznam kandidátů“).

- 8 Dne 11. května 2021 předložil ministr spravedlnosti litevské vládě návrh rozhodnutí, kterým byla navržena kandidatura nejlépe ohodnocené osoby na seznamu kandidátů, a sice V. Valančiuse, na funkci soudce Tribunálu.
- 9 Rozhodnutím ze dne 6. dubna 2022 předložila litevská vláda prezidentovi Litevské republiky a litevskému parlamentu ke schválení kandidaturu osoby zařazené na druhém místě na seznamu kandidátů.
- 10 Rozhodnutím ze dne 4. května 2022 litevská vláda po obdržení souhlasu prezidenta Litevské republiky a litevského parlamentu navrhla tuto osobu jako kandidáta na funkci soudce Tribunálu.
- 11 Dne 18. května 2022 podal V. Valančius k Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správní soud ve Vilniusu, Litva), který je předkládajícím soudem, žalobu znějící zaprvé na zrušení tohoto rozhodnutí, zadruhé na uložení povinnosti vládě znovu zahájit konzultace a postup, jímž se navrhuje kandidát na funkci soudce Tribunálu, v souladu s podmínkami stanovenými zákonem s tím, že předloží ke konzultaci a navrhne k projednání jméno kandidáta nejlépe ohodnoceného pracovní skupinou, a zatřetí na uložení povinnosti litevské vládě nahradit náklady řízení.
- 12 Dne 5. července 2022 vydal výbor stanovený v článku 255 SFEU záporné stanovisko ke kandidátovi navrženému litevskou vládou.
- 13 Rozhodnutím ze dne 14. září 2022 předložila litevská vláda prezidentovi Litevské republiky a litevskému parlamentu ke schválení kandidaturu osoby zařazené na třetím místě na seznamu kandidátů, a sice Sauliuse Lukase Kalėdy, na funkci soudce Tribunálu.
- 14 V této souvislosti má předkládající soud pochybnosti o výkladu čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU, zejména pokud jde o dopad těchto ustanovení na vnitrostátní postupy navrhování kandidátů na funkci soudce Tribunálu.
- 15 Uvedený soud tvrdí, že judikatura Soudního dvora vycházející zejména z rozsudku ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), uznala, že existuje souvislost mezi požadavky nezávislosti a nestrannosti vnitrostátních soudců a účinnou soudní ochranou v oblastech pokrytých unijním právem ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie.
- 16 Úkolem soudců Tribunálu je přitom právě zajistit takovou účinnou soudní ochranu. Kromě toho podle čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU musí tito soudci rovněž splňovat požadavek nezávislosti, který nelze chápat tak, že má omezenější rozsah, než jaký pro vnitrostátní soudce vyplývá z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, jak jej vykládá Soudní dvůr.
- 17 Pokud jde konkrétně o rozhodnutí o jmenování soudců, předkládající soud tvrdí, že jak judikatura Soudního dvora, vycházející zejména z rozsudků ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), a ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu) – Jmenování (C-487/19, EU:C:2021:798), tak judikatura Evropského soudu pro lidská práva,

vycházející zejména z rozsudku ze dne 1. prosince 2020, *Ástráðsson v. Island* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418), vytváří přímou souvislost mezi řádností výběrových řízení a jmenováním vnitrostátních soudců, jakožto inherentního prvku práva na soud předem zřízený zákonem, a požadavky na nezávislost a nestrannost těchto soudců.

- 18 Podle předkládajícího soudu z této přímé souvislosti vyplývá povinnost ověřit, zda nesrovnalost, ke které došlo při jmenování soudců, nevytváří reálné riziko, že ostatní složky moci, zejména moc výkonná, mohou vykonávat neoprávněnou diskreční pravomoc, která ohrožuje integritu výsledku jmenovacího procesu, a vyvolává tak u jednotlivců oprávněné pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti dotyčných soudců, což by znamenalo porušení uvedeného práva.
- 19 Pokud jde o jmenování soudce unijního soudu nebo o navržení kandidáta na funkci soudce takového soudu, měla by mít zásadní význam otázka, zda orgán, který je oprávněn ke jmenování nebo k navrhování, dodržuje základní hmotněprávní požadavky a procesní pravidla pro takové jmenování nebo navrhování, takže umožňuje určit, zda je zaručena nestrannost a nezávislost dotyčného unijního soudu.
- 20 Za těchto okolností se Vilniaus apygardos administracinis teismas (Krajský správní soud ve Vilniusu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Vyžaduje článek 254 SFEU, jenž stanoví, že soudci [Tribunálu] jsou vybíráni z osob, které „poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu vysokých soudních funkcí“, ve spojení s čl. 19 odst. 2 SEU, aby kandidát na funkci soudce [Tribunálu] byl vybrán v členském státě výhradně na základě profesních kritérií?
- 2) Je taková vnitrostátní praxe, jako je praxe dotčená v projednávané věci, kdy vláda členského státu odpovědná za navržení kandidáta na funkci soudce [Tribunálu] za účelem zajištění transparentnosti výběru tohoto kandidáta zřídí k posouzení kandidátů skupinu nezávislých odborníků, která na základě předem stanovených jasných a objektivních kritérií výběru a po pohovoru se všemi kandidáty sestaví seznam kandidátů a v souladu s předem oznámenými podmínkami navrhne vládě kandidáta, který se na základě svých odborných schopností a způsobilosti umístil nejvýše, avšak vláda navrhne ke jmenování soudcem Evropské unie jiného kandidáta než toho, který se na seznamu umístil na prvním místě, v souladu s požadavkem, aby byly zajištěny veškeré záruky nezávislosti soudce, a s ostatními požadavky na výkon soudcovské funkce stanovenými v článku 254 SFEU ve spojení s čl. 19 odst. 2 [SEU], a to s ohledem na skutečnost, že soudce, který byl možná jmenován protiprávně, by mohl ovlivňovat rozhodování Tribunálu Evropské unie?“

Skutkové okolnosti, které nastaly po podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a řízení před Soudním dvorem

- 21 Rozhodnutím ze dne 19. dubna 2023 navrhla litevská vláda po obdržení souhlasu prezidenta Litevské republiky a litevského parlamentu S. K. Kalėdu jako kandidáta na funkci soudce Tribunálu.
- 22 Dne 12. května 2023 se V. Valančius domáhal zrušení tohoto rozhodnutí v rámci správního řízení zahájeného před předkládajícím soudem, a to po podání žaloby proti rozhodnutí ze dne 4. května 2022, přičemž setrval na ostatních návrhových žádáních uvedených v bodě 11 tohoto rozsudku.

- 23 Rozhodnutím ze dne 15. září 2023 jmenovaly vlády členských států S. K. Kalėdu soudcem Tribunálu na funkční období končící dnem 31. srpna 2025.
- 24 Žádostí o informace ze dne 26. září 2023 vyzval Soudní dvůr předkládající soud, aby upřesnil, zda jmenování S. K. Kalėdy soudcem Tribunálu má vliv na předmět sporu v původním řízení, který se týká návrhu na uložení povinnosti určitým způsobem jednat, a zda trvá na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 25 Dopisem ze dne 10. října 2023 předkládající soud sdělil, že toto jmenování nemá na předmět sporu v původním řízení žádný vliv a na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce trvá.

K pravomoci Soudního dvora

- 26 Několik vlád, které v projednávané věci předložily písemná vyjádření, vyjadřuje pochybnosti o pravomoci Soudního dvora rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Mají v podstatě za to, že postup jmenování soudce Tribunálu se skládá z různých fází, z nichž první je vnitrostátní fáze navrhování kandidáta na funkci soudce Tribunálu. Tato fáze přitom nespadá do působnosti unijního práva, zejména pak nespadá do působnosti čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU, ale řídí se výlučně vnitrostátním právem. Soudní dvůr tak nemá pravomoc rozhodovat o slučitelnosti případných vnitrostátních pravidel upravujících tuto vnitrostátní fázi navrhování s těmito ustanoveními.
- 27 Kromě toho některé z těchto vlád uvádí, že postup jmenování soudce Tribunálu je ukončen přijetím rozhodnutí přijatého vzájemnou dohodou vlád členských států, které nepodléhá přezkumu legality ze strany Soudního dvora. Proto Soudní dvůr tím spíše nemá pravomoc rozhodovat o vnitrostátní fázi navrhování, která spadá do rámce takového postupu jmenování.
- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU jsou soudci Tribunálu jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států po konzultaci s výborem uvedeným v článku 255 SFEU. Podle posledně uvedeného ustanovení se zřizuje výbor, který před jmenováním vládami členských států podle článků 253 a 254 vydává stanovisko k vhodnosti kandidátů na funkce soudce a generálního advokáta Soudního dvora a Tribunálu. Jak vyplývá z bodu 6 prvního pododstavce pravidel fungování výboru stanoveného v článku 255 SFEU, která jsou uvedena v příloze rozhodnutí 2010/124, věc je tomuto výboru postoupena na základě návrhu kandidáta vládou členského státu, který generální sekretariát Rady předá předsedovi tohoto výboru.
- 29 Ze znění těchto ustanovení ve vzájemném spojení vyplývá, jak uvedl generální advokát v bodech 52 a 53 svého stanoviska, že postup jmenování soudce Tribunálu se skládá ze tří fází. V první fázi navrhne vláda dotyčného členského státu kandidáta na funkci soudce Tribunálu a předá tento návrh generálnímu sekretariátu Rady. Ve druhé fázi výbor stanovený v článku 255 SFEU vydá stanovisko k vhodnosti tohoto kandidáta na funkci soudce Tribunálu s ohledem na požadavky stanovené v čl. 254 druhém pododstavci SFEU. Ve třetí fázi, která následuje po konzultaci s tímto výborem, jmenují vlády členských států prostřednictvím svých zástupců uvedeného kandidáta soudcem Tribunálu rozhodnutím přijatým vzájemnou dohodou na návrh vlády dotyčného členského státu.

- 30 Z toho vyplývá, že takové rozhodnutí o navržení kandidáta na funkci soudce Tribunálu přijaté vládou členského státu, jako jsou rozhodnutí dotčená ve věci v původním řízení, představuje první fázi postupu jmenování upraveného v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a čl. 254 druhém pododstavci SFEU. Takové rozhodnutí tedy z tohoto důvodu spadá do působnosti těchto ustanovení.
- 31 Jak zdůraznil generální advokát v bodech 24, 58 a 59 svého stanoviska, i když navržení kandidáta na funkci soudce Tribunálu, stejně jako jmenování, spadá do pravomoci členských států, nic to nemění na tom, že členské státy jsou při výkonu této pravomoci povinny dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva, a zejména z čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU [obdobně viz rozsudky ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 52, jakož i ze dne 9. ledna 2024, G. a další (Jmenování soudců obecných soudů v Polsku), C-181/21 a C-269/21, EU:C:2024:1, bod 57 a citovaná judikatura], jejichž výklad jednoznačně spadá do pravomoci Soudního dvora podle článku 267 SFEU [rozsudek ze dne 22. března 2022, Prokurator Generalny a další (Kárné kolegium Nejvyššího soudu – Jmenování), C-508/19, EU:C:2022:201, bod 57, jakož i citovaná judikatura].
- 32 Okolnost, že rozhodnutí o jmenování soudců Tribunálu, přijatá vzájemnou dohodou zástupců vlád členských států, kteří jednají v postavení nikoli členů Rady, ale v postavení zástupců své vlády, a vykonávají tak kolektivně pravomoci členských států, nepodléhá přezkumu legality vykonávanému unijním soudem na základě článku 263 SFEU (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 16. června 2021, Sharpston v. Rada a zástupci vlád členských států, C-685/20 P, EU:C:2021:485, body 46 a 49, jakož i citovaná judikatura), je v tomto kontextu irelevantní.
- 33 Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 26 svého stanoviska, nedostatek pravomoci Soudního dvora přezkoumat legalitu těchto rozhodnutí o jmenování nemá vliv na jeho pravomoc odpovědět na předběžné otázky týkající se výkladu unijního práva vznesené předkládajícím soudem v rámci sporu, jehož předmětem je legalita vnitrostátních rozhodnutí, jimiž se navrhuje kandidát na funkci soudce Tribunálu.
- 34 Za těchto podmínek má Soudní dvůr pravomoc rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 35 Litevská vláda vyjadřuje pochybnosti ohledně přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Předně požadovaný výklad čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU nemá podle této vlády žádný vztah k předmětu sporu v původním řízení, jelikož se tento spor řídí pouze vnitrostátním právem a předkládající soud není podle tohoto práva příslušný k rozhodnutí uvedeného sporu. Dále jsou podle ní položené otázky hypotetické, jelikož se spor v původním řízení netýká legality vnitrostátního postupu navrhování kandidáta na funkci soudce Tribunálu ani dodržení tohoto postupu v projednávaném případě. Konečně odpověď na položené otázky již není nezbytná k tomu, aby předkládající soud mohl rozhodnout o sporu v původním řízení, neboť tento spor se stal bezpředmětným z důvodu jmenování S.K. Kalėdy soudcem Tribunálu, což brání možnosti vyhovět návrhovým žádáním žalobce v původním řízení, jež se týkají opětovného zahájení konzultací a postupu, jímž se navrhuje kandidát na funkci soudce Tribunálu.

- 36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout [rozsudek ze dne 21. prosince 2023, *Infraestruturas de Portugal a Futrifer Indústrias Ferroviárias*, C-66/22, EU:C:2023:1016, bod 33 a citovaná judikatura).
- 37 Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, *Infraestruturas de Portugal a Futrifer Indústrias Ferroviárias*, C-66/22, EU:C:2023:1016, bod 34 a citovaná judikatura).
- 38 Pokud jde v projednávané věci nejprve o argument vycházející z neexistence vztahu mezi požadovaným výkladem unijního práva a sporem v původním řízení, protože se tento spor řídí pouze vnitrostátním právem, je třeba uvést, jak již bylo zmíněno v bodě 30 tohoto rozsudku, že vnitrostátní rozhodnutí, kterým se navrhuje kandidát na funkci soudce Tribunálu, představuje první fázi postupu jmenování upraveného v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a čl. 254 druhém pododstavci SFEU. Spor v původním řízení se přitom týká legality vnitrostátních rozhodnutí, kterými se navrhuje kandidát na funkci soudce Tribunálu s ohledem na požadavky stanovené těmito ustanoveními. Za těchto okolností není jednoznačné, že požadovaný výklad těchto ustanovení nemá žádný vliv na předmět tohoto sporu.
- 39 Pokud jde o údajnou nepřislušnost předkládajícího soudu k rozhodnutí uvedeného sporu, stačí připomenout, že v rámci řízení o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU Soudnímu dvoru nepřisluší, aby ověřoval, zda bylo předkládací rozhodnutí přijato v souladu s vnitrostátními předpisy upravujícími organizaci soudů a soudní řízení, ani, a to zejména, posuzovat otázku, zda návrh, o kterém probíhá řízení před předkládajícím soudem, je podle těchto předpisů přípustný [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W. Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 96 a citovaná judikatura]. Soudní dvůr tedy musí vycházet z předkládacího rozhodnutí vydaného soudem členského státu, dokud nebylo zrušeno v rámci opravných prostředků stanovených případně vnitrostátním právem (rozsudek ze dne 29. března 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, bod 70 a citovaná judikatura). Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, přitom nevyplývá, že by předkládací rozhodnutí bylo v projednávaném případě zrušeno.
- 40 Pokud jde dále o argument vycházející z hypotetické povahy položených otázek, je třeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co tvrdí litevská vláda, jsou tyto otázky odůvodněny pochybnostmi předkládajícího soudu o slučitelnosti způsobu, jakým byl vnitrostátní postup navrhování kandidáta Litevské republiky na funkci soudce Tribunálu konkrétně proveden, aby se dospělo k přijetí rozhodnutí, jimiž byli navrženi jednotliví kandidáti, o která se jedná ve věci v původním řízení, s ustanoveními unijního práva, o jejichž výklad předkládající soud žádá. Vzhledem k tomu, že se spor v původním řízení týká legality těchto rozhodnutí z hlediska uvedených ustanovení unijního práva, problém nadnesený položenými otázkami není podle všeho hypotetický.

- 41 A konečně, pokud jde o argument vycházející z toho, že odpověď na tyto otázky již není nezbytná k tomu, aby předkládající soud mohl rozhodnout o sporu v původním řízení z důvodu, že mezitím byl S. K. Kalėda jmenován soudcem Tribunálu, je třeba uvést, že předkládající soud v odpovědi na žádost Soudního dvora o informace ze dne 26. září 2023 uvedl, že toto jmenování nemá vliv na předmět sporu v původním řízení a trvá na žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Kromě toho je mezi účastníky původního řízení nesporné, že tento spor stále probíhá.
- 42 Vzhledem k tomu, že ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, ani z odpovědi předkládajícího soudu na žádost Soudního dvora o informace nevyplývá, že žalobce v původním řízení vzal svou žalobu zpět nebo že všechny jeho nároky byly zcela uspokojeny nebo již nemohou být uspokojeny, takže se spor v původním řízení stal zjevně bezpředmětným, jeví se odpověď na položené otázky stále jako nezbytná k tomu, aby předkládající soud mohl o tomto sporu rozhodnout [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. února 2023, Towarzystwo Ubezpieczeń Ż (Klamavé vzorové pojišťovací smlouvy), C-208/21, EU:C:2023:64, bod 46 a citovaná judikatura].
- 43 Za těchto podmínek je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná.

K předběžným otázkám

- 44 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda musí být čl. 19 odst. 2 třetí pododstavec SEU a čl. 254 druhý pododstavec SFEU vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby vláda členského státu, která zřídila skupinu nezávislých odborníků pověřenou ohodnocením kandidátů na funkci soudce Tribunálu a sestavením seznamu kandidátů splňujících požadavky stanovené v těchto ustanoveních, navrhla z kandidátů uvedených na tomto seznamu jiného kandidáta než kandidáta s nejlepším ohodnocením.
- 45 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba bez dalšího připomenout, že podle čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU jsou soudci Tribunálu vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu vysokých soudních funkcí.
- 46 Pokud jde konkrétně o požadavek nezávislosti stanovený v těchto ustanoveních, je třeba připomenout, že tento požadavek je jádrem práva na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států uvedených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu [rozsudky ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, body 70 a 71, jakož i ze dne 21. prosince 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Pokračování ve výkonu funkce soudce), C-718/21, EU:C:2023:1015, bod 61].
- 47 Tento požadavek nezávislosti soudů stanovený zejména v článku 19 SEU tak konkretizuje jednu ze základních hodnot Unie a jejích členských států zakotvených v článku 2 SEU, které vymezují samotnou identitu Unie jako společného právního řádu a jejich dodržování je závazné jak pro Unii, tak pro členské státy [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. února 2022, Maďarsko v. Parlament a Rada, C-156/21, EU:C:2022:97, body 127 a 232, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 5. června 2023, Komise v. Polsko (Nezávislost a soukromý život soudců), C-204/21, EU:C:2023:442, bod 67].

- 48 Vzhledem k tomu, že požadavek nezávislosti, který zahrnuje dva aspekty, nezávislost v úzkém slova smyslu a nestrannost [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 121 a 122, jakož i citovaná judikatura], je neodmyslitelně spjat se soudním rozhodováním a článek 19 SEU pověřuje Soudní dvůr Evropské unie i vnitrostátní soudy úkolem zajistit soudní přezkum v rámci právního řádu Unie, platí tento požadavek jak na unijní úrovni, zejména pro soudce Tribunálu, tak na úrovni členských států pro vnitrostátní soudy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, body 32 a 42, jakož i citovaná judikatura).
- 49 Kromě toho požadavek na soud předem zřízený zákonem je úzce spjat zejména s požadavkem nezávislosti, neboť oba usilují o dodržování základních zásad, jimiž jsou vláda práva a dělba moci, tedy základních zásad právního státu, jejichž hodnota je potvrzena v článku 2 SEU. Základem každého z těchto požadavků je imperativ zachování důvěry, kterou musí soudní moc u jednotlivců vzbuzovat, a nezávislosti této moci vůči ostatním složkám moci [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 124, a ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, bod 56].
- 50 Požadavek na soud předem zřízený zákonem již ze své podstaty zahrnuje proces jmenování soudců [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 74 a citovaná judikatura], přičemž je třeba zdůraznit, že míra nezávislosti soudu závisí zejména na způsobu, jakým byli jmenováni jeho členové [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Pokračování ve výkonu funkce soudce), C-718/21, EU:C:2023:1015, bod 60 a citovaná judikatura].
- 51 V tomto ohledu je nezbytné, aby hmotněprávní a procesní podmínky týkající se jmenování soudců byly takového rázu, aby nemohly u jednotlivců vyvolat oprávněné pochybnosti stran neovlivnitelnosti jmenovaných soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem a jejich neutrality ve vztahu k protichůdným zájmům (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 71). Za tímto účelem je zejména třeba, aby tyto hmotněprávní a procesní podmínky byly koncipovány tak, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotyčných soudců, a tím bylo vyloučeno, že bude chybět zdání jejich nezávislosti nebo nestrannosti, jež by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u jednotlivců vzbuzovat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. března 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, body 96 a 97, jakož i citovaná judikatura).
- 52 V tomto kontextu může nesrovnalost, k níž došlo v rámci postupu jmenování soudců v rámci dotyčného soudního systému, vést k porušení základního práva na nezávislý a nestranný soud, předem zřízený zákonem, pokud je tato nesrovnalost takové povahy a závažnosti, že vytváří reálné riziko, že ostatní složky moci, zejména moc výkonná, mohou vykonávat neoprávněnou diskreční pravomoc ohrožující integritu výsledku jmenovacího procesu. Taková nesrovnalost totiž vyvolává u jednotlivců oprávněnou pochybnost o nezávislosti a nestrannosti dotyčného soudce nebo soudců. Tak je tomu v případě, když se jedná o základní pravidla, která jsou nedílnou součástí vytvoření a fungování tohoto soudního systému [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. března 2020, Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II,

EU:C:2020:232, body 75 a 76, jakož i ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, body 72 a 73, jakož i citovaná judikatura].

- 53 Pokud jde o soudce Tribunálu, hmotněprávní a procesní podmínky jejich jmenování musí umožnit vyloučit jakékoli oprávněné pochybnosti jednotlivců o tom, že splňují požadavky stanovené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU, které se týkají jak „záruk nezávislosti“, tak „způsobilosti k výkonu vysokých soudních funkcí“. Za tímto účelem je zejména nezbytné, jak uvedl generální advokát v bodech 59 až 61 a 65 svého stanoviska, zajistit integritu celého postupu jmenování soudců Tribunálu, a tudíž i jeho výsledku v každé fázi, z níž se tento postup skládá.
- 54 Pokud jde zaprvé o vnitrostátní fázi navrhování kandidáta na funkci soudce Tribunálu, o kterou se konkrétně jedná ve věci v původním řízení, je třeba uvést, že při neexistenci zvláštních ustanovení v tomto smyslu v unijním právu přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby stanovil procesní podmínky navrhování takového kandidáta za předpokladu, že tyto podmínky nemohou u jednotlivců vyvolat oprávněné pochybnosti o tom, zda navrhovaný kandidát splňuje požadavky stanovené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU.
- 55 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 54 svého stanoviska, každý členský stát se může svobodně rozhodnout, zda stanoví postup pro výběr a navrhování kandidáta na funkci soudce Tribunálu, či nikoli.
- 56 V tomto ohledu okolnost, že se zástupci zákonodárné nebo výkonné moci účastní procesu jmenování soudců, nemůže sama o sobě vyvolat takové oprávněné pochybnosti u jednotlivců [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. února 2022, Openbaar Ministerie (Soud zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě), C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, body 75 a 76, jakož i citovaná judikatura]. Zapojení nezávislých poradních orgánů, jakož i existence povinnosti uvést odůvodnění ve vnitrostátním právu však mohou přispět k větší objektivitě postupu jmenování tím, že vymezí posuzovací pravomoc, kterou může mít orgán oprávněný ke jmenování (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, body 66 a 71, jakož i citovaná judikatura).
- 57 Pokud jde dále o hmotněprávní podmínky stanovené pro výběr a navrhování kandidátů na funkci soudce Tribunálu, členské státy, které mají při vymezení těchto podmínek široký prostor pro uvážení, musí nicméně bez ohledu na procesní pravidla přijatá za tímto účelem zajistit, aby navrhovaní kandidáti splňovali požadavky nezávislosti a odborné způsobilosti stanovené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU.
- 58 Zadruhé ověření vhodnosti kandidátů navržených členskými státy k výkonu funkce soudce Tribunálu s ohledem na požadavky uvedené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU je rovněž v pravomoci výboru stanoveného v článku 255 SFEU.
- 59 Pro účely přijetí stanoviska k této vhodnosti totiž tento výbor musí ověřit, zda navržený kandidát splňuje požadavky nezávislosti a odborné způsobilosti, které jsou podle čl. 19 odst. 2 třetího pododstavce SEU a čl. 254 druhého pododstavce SFEU vyžadovány pro výkon funkce soudce Tribunálu.

- 60 V tomto kontextu, jak uvedl tento výbor v jedné ze zpráv o činnosti, je sice existence otevřeného, transparentního a přísného výběrového řízení relevantním faktorem v rámci ověřování, zda navržený kandidát tyto požadavky splňuje, neexistence takového řízení však sama o sobě nepředstavuje důvod pro zpochybnění tohoto splnění.
- 61 Pro účely takového ověření může výbor uvedený v článku 255 SFEU, jak stanoví bod 6 druhý pododstavec pravidel fungování tohoto výboru uvedených v příloze rozhodnutí 2010/124, požádat vládu, která návrh podala, o předložení doplňujících informací nebo jiných skutečností, které považuje za nezbytné pro svá jednání, přičemž tato vláda je na základě zásady loajální spolupráce stanovené v čl. 4 odst. 3 SEU povinna mu takové informace a skutečnosti předat.
- 62 Zatřetí úkol zajistit splnění požadavků stanovených v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU náleží rovněž vládám členských států prostřednictvím jejich zástupců, když se s ohledem na stanovisko výboru uvedeného v článku 255 SFEU rozhodnou jmenovat soudcem Tribunálu kandidáta navrženého jednou z těchto vlád. Po jmenování se totiž tento kandidát stává unijním soudcem a nezastupuje členský stát, který jej navrhl.
- 63 S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že pokud jako ve věci v původním řízení členský stát zavedl postup výběru kandidátů na funkce soudce Tribunálu, v jehož rámci byla skupina složená převážně z nezávislých odborníků pověřena ohodnocením těchto kandidátů a sestavením seznamu kandidátů z těch z nich, kteří splňují požadavky stanovené v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v článku 254, druhý pododstavec SFEU, pouhá skutečnost, že se vláda tohoto členského státu rozhodla navrhnout jiného kandidáta uvedeného na tomto seznamu, než je kandidát s nejlepším ohodnocením, sama o sobě nepostačuje k závěru, že tento návrh může vyvolat oprávněné pochybnosti o tom, zda navržený kandidát splňuje tyto požadavky.
- 64 V projednávaném případě totiž z bodů 1 až 3, 13, 15, 19 a 21 až 23 popisu výběrového řízení vyplývá, že tato skupina odborníků byla nejprve povinna ohodnotit uvedené kandidáty s ohledem na požadavky uvedené v těchto ustanoveních, jak je upřesnil výbor stanovený v článku 255 SFEU ve svých zprávách o činnosti. Dále seznam kandidátů sestavený uvedenou skupinou obsahoval pouze kandidáty, u nichž měla tato skupina za to, že tyto požadavky splňují. Konečně označení kandidáta s nejlepším ohodnocením na tomto seznamu danou skupinou mělo pouze povahu doporučení litevské vládě, které příslušelo v souladu s čl. 52 odst. 3 zákona o vládě navrhnout kandidáta na funkci soudce Tribunálu.
- 65 Skutečnost, že výbor uvedený v článku 255 SFEU vyjádřil kladné stanovisko ke kandidátovi navrženému litevskou vládou, který byl zařazen na uvedený seznam na třetím místě, potvrzuje, že rozhodnutí vlád členských států jmenovat tohoto kandidáta je v souladu s požadavky stanovenými v čl. 19 odst. 2 třetím pododstavci SEU a v čl. 254 druhém pododstavci SFEU.
- 66 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že čl. 19 odst. 2 třetí pododstavec SEU a čl. 254 druhý pododstavec SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vláda členského státu, která zřídila skupinu nezávislých odborníků pověřenou ohodnocením kandidátů na funkci soudce Tribunálu a sestavením seznamu kandidátů splňujících požadavky stanovené v těchto ustanoveních, navrhla z kandidátů uvedených na tomto seznamu jiného kandidáta než kandidáta s nejlepším ohodnocením, pokud navrhovaný kandidát splňuje tyto požadavky.

K nákladům řízení

- 67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 19 odst. 2 třetí pododstavec SEU a čl. 254 druhý pododstavec SFEU

musí být vykládány v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby vláda členského státu, která zřídila skupinu nezávislých odborníků pověřenou hodnocením kandidátů na funkci soudce Tribunálu Evropské unie a sestavením seznamu kandidátů splňujících požadavky stanovené v těchto ustanoveních, navrhla z kandidátů uvedených na tomto seznamu jiného kandidáta než kandidáta s nejlepším hodnocením, pokud navrhovaný kandidát splňuje tyto požadavky.

Podpisy